

VERZONDEN 27 FEB. 2020

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/20/40176
Documentnummer: 175769
Datum: 25 februari 2020
Onderwerp: Informatie over het mantelzorgcompliment
Bijlage(n): geen

Geachte Raad,

In de commissie Sociaal domein is gevraagd naar de overweging van het afschaffen van het mantelzorgcompliment.

In Wassenaar zijn veel mantelzorgers actief. Iets waar we als gemeente heel trots op zijn en veel waardering voor hebben. Om blij te geven van deze waardering worden verschillende zaken georganiseerd zoals onder andere de dag van de mantelzorger.

Het mantelzorgcompliment was een geldbedrag waarmee de landelijke overheid haar waardering voor het belangrijke werk dat mantelzorgers verrichtten liet blijken. Deze overheidsregeling bestond tussen 2007 en 2015. Met de decentralisatie van de Wmo naar de gemeente in 2015 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor het waarderen van hun mantelzorgers. Zo is er de Dag van de mantelzorg om mantelzorgers te verwennen en waarderen. Daarnaast zijn er ook nog verschillende voorzieningen toegevoegd om mantelzorgers te informeren en te ontlasten via vrijwillige inzet en/of respijtzorg.

In Wassenaar zijn volgens het door Mezzo (de landelijke vereniging voor mantelzorg en vrijwilligerszorg) uitgevoerde onderzoek ruim 6.200 mantelzorgers van 15 jaar en ouder die deze mantelzorgtaken langdurig en intensief verrichten. Zij zorgen meer dan 8 uur per week voor iemand en doen dat langer dan 3 maanden. Sommigen combineren dat met een betaalde baan.

	Inwoners aantal	Inwoners 15 jaar of ouder	Mantelzorgers die langdurig zorgen	Mantelzorgers langdurig en intensief	Mantelzorgers zwaarbelast
Wassenaar	26.055	19.536	5.470 (28%)	1.074 (5,5%)	538 (2,8%)

Tabel: Mantelzorgers in Wassenaar, dit is een percentage personen van 19 jaar en ouder, peildatum 31-12-2016 (MEZZO, 2017)

Mantelzorgers vragen meer ondersteuning. SMOW signaleert dat er een toenemend beroep op mantelzorgers wordt gedaan door de toenemende vergrijzing en het feit dat mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen. In Wassenaar hebben ca. 538 (zie tabel) mantelzorgers het zwaar. Zij zijn zwaar belast en hebben ondersteuning nodig. Ook jonge mantelzorgers treffen we aan.

Mantelzorg compliment

Sinds 1 januari 2015 bestaat het mantelzorgcompliment niet meer. Daarentegen zijn de voorzieningen voor mantelzorgers (in natura) uitgebreid.

Historie

Het mantelzorgcompliment was een geldbedrag waarmee de landelijke overheid haar waardering voor het belangrijke werk dat mantelzorgers verrichtten liet blijken. Deze overheidsregeling bestond tussen 2007 en 2015. Er was een AWBZ indicatie nodig met bepaalde randvoorwaarden om een aanvraag voor het mantelzorgcompliment te kunnen aanvragen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Het ging bijvoorbeeld in 2013 om een geldbedrag van €200,-. Hier kon de mantelzorger zijn/haar onkosten van vergoeden.

Met de decentralisatie van de Wmo naar de gemeente in 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor het waarderen van mantelzorgers van cliënten die inwoners in hun gemeente zijn. Gemeenten waren vrij in het bepalen van de vorm van waardering. Dit kon in de vorm van een geldbedrag of natura zijn. Het waarderingbudget ging met een bezuiniging over naar de gemeenten.

Na de decentralisatie waren de middelen onvoldoende om deze uitkering voort te zetten. In 2014 is daarom besloten om, in plaats van de uitkering van het mantelzorgcompliment, SMOW te vragen zorg te dragen voor collectieve en effectieve ondersteuning van mantelzorgers. De SMOW voerde reeds het mantelzorgbeleid namens de gemeente uit. Logische vervolgstap was om de waardering van mantelzorgers hier aan toe te voegen.

Sinds 2015 is er de Dag van de mantelzorg om mantelzorgers te verwennen en waarderen. Daarnaast zijn er ook verschillende voorzieningen toegevoegd om mantelzorgers te informeren en te ontlasten via vrijwillige inzet of respijtzorg.

Mantelzorg consulent

Alle mantelzorgers in Wassenaar die tegen problemen aanlopen en vragen hebben kunnen terecht bij de mantelzorgconsulent van de SMOW. De consulent geeft persoonlijke begeleiding en ondersteuning, informatie en advies, verwijst en bemiddelt. Daarnaast organiseert de consulent themabijeenkomsten en gespreksgroepen met lotgenoten.

Informatiebijeenkomsten en cursussen

Het is belangrijk mantelzorgers te informeren en kennis/kunde te vergroten zodat ze niet overbelast raken en hun taak beter aan kunnen.

Doelen voor 2020

- Goede afstemming met andere partijen,
- Het organiseren van lotgenotencontact/koffiemoment voor mantelzorgers en partners met dementie i.s.m. peuterspeelzalen.

	2019	2020
Deelnemers	24	60
Aantal bijeenkomsten	3	4

Mantelzorg cafés

Er vinden 2 x per maand (avond en middag) mantelzorgcafés plaats. Het uitwisselen van ervaring staat centraal; mensen voelen zich gesteund en houden het langer vol. Ook zijn ze beter op de hoogte van de mogelijke hulp die er voor hen is.

Doelen voor 2020

- Het ontwikkelen van een nieuw mantelzorg café voor jong volwassenen.
- Het inzetten van een vrijwilliger/ervaringsdeskundige als begeleider bij een mantelzorg café.

	2019	2020
Deelnemers	140	170
Aantal bijeenkomsten	24	28

Individuele ondersteuning mantelzorgers

Mantelzorgers met een maatwerk-aanpak worden ondersteund door informatieverstrekking, voorlichting en praktische hulp om te voorkomen dat ze overbelast en geïsoleerd raken.

Doelen voor 2020

De mantelzorgers motiveren deel te nemen aan collectieve bijeenkomsten.

	2019	2020
Vrijwilligers	1	2
Cliënten	404	434
Cliëntcontacten	590	620

Dag van de mantelzorg

Mantelzorgers worden 1 x per jaar verrast met een mooie bijeenkomst waarbij ze in het zonnetje worden gezet. De financiering is nagenoeg volledig vanuit fondsen.

Doelen voor 2020

Er moet een andere opzet ontwikkeld en een formule tegen het licht gehouden worden waarbij het toenemend aantal jonge mantelzorgers meer worden aangesproken.

	2019	2020
Deelnemers	100	100

Vervangende mantelzorg

Mantelzorgers worden ondersteund door getrainde vrijwilligers. De vrijwilliger brengt de hulpbehoevende gezelschap, begeleiding of ze ondernemen samen een activiteit. Hierdoor wordt de mantelzorger ontlast en houdt deze het langer vol.

Doelen voor 2020

- Bekendheid vergroten bij alle mantelzorgers en partnerorganisaties.
- Vergroten van betrokkenheid vrijwilligers en aanvullen van kennis op het gebied van dementie.
- Inzetten van capaciteit van een nieuwe sociaal werker.

	2019	2020
Vrijwilligers	20	22
Cliënten	40	48

Nieuwe projecten in 2020:

- Integrale aanpak Jonge Mantelzorgers ontwikkelen in samenwerking met Jeugd- en Jongerenwerk, JGZ, (school)maatschappelijk werk, scholen en huisartsen/Pho

Nieuwe projecten in 2020:

- Programma ontwikkelen voor mantelzorgers van specifieke doelgroepen van Stichting MEE en Middin.

Samenwerkingspartners:

- Thuiszorgorganisaties, casemanagers dementie, Jeugd- en Jongerenwerk, Kwadraad, MEE, scholen, Vrijwilligerscentrale Wassenaar (VCW).

Activiteiten Vrijwilligerscentrale

Vrijwilligerspas/mantelzorgpas

Sinds 2012 brengt de Vrijwilligerscentrale Wassenaar (VCW) een Wassenaarse vrijwilligerspas uit. Deze is gratis aan te vragen door vrijwilligersorganisaties als extra waardering voor vrijwilligers.

Voor mantelzorgers geeft de VCW een mantelzorgpas uit. Beide passen hebben een aantal voordelen:

1. korting* bij door VCW gecontracteerde winkels/bedrijven. Zie bij [kortingspasaanbiedingen](#) het actuele aanbod bij ruim 90 deelnemers!
2. met de pas kunnen pashouders zich aanmelden voor cursussen, workshops en thema-avonden. Veelal gratis en anders vaak met korting. Op de academie staat aangegeven voor welke doelgroep de cursus/thema-avond bedoeld is. Bijvoorbeeld alleen voor mantelzorgers of voor mantelzorgers én vrijwilligers.
3. aanmelding voor de "funworkshops" tijdens de [Wassenaarse Vrijwilligersdagen](#) kan alleen met een vrijwilligerspas/mantelzorgpas.
4. indien het emailadres bekend is ontvangt de mantelzorger/vrijwilliger een paar keer per jaar een nieuwsbrief met actuele informatie voor pashouders, bijvoorbeeld over pasaanbiedingen, fun-workshops etc.

Vrijwilligerspas

De gratis vrijwilligerspas is aan te vragen via de organisatie waarvoor men vrijwilligerswerk doet. De pas is bedoeld als beloningsinstrument voor alle Wassenaarse vrijwilligers en wordt mogelijk gemaakt door subsidie van de gemeente. Hiermee willen de gemeente, VCW en de korting verlenende bedrijven hun grote waardering voor vrijwilligerswerk in Wassenaar zichtbaar en in dit geval zelfs tastbaar maken. Vrijwilligerswerk is immers onmisbaar voor de kwaliteit van onze samenleving.

Mantelzorgpas

Mantelzorgers kunnen de pas aanvragen door contact op te nemen met de Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW, mantelzorgconsulent).

Mantelzorg in de zorgpolis

Gemeente Wassenaar biedt de gemeentepolis vanaf 1 januari 2020 aan in samenwerking met zorgverzekeraar Menzis. Inwoners van de gemeente met een laag inkomen krijgen toegang tot uitgebreide en betaalbare zorg middels deze collectieve zorgverzekering. Menzis biedt advies, ondersteuning en vergoedingen voor mantelzorgers. In sommige gevallen kan men als

mantelzorg een vergoeding krijgen voor ondersteuning.

Mantelzorgmakelaar

De mantelzorgmakelaar biedt professionele ondersteuning aan mantelzorgers door regeltaken over te nemen. De mantelzorg wordt zo minder belast. De mantelzorgmakelaar maakt in overleg met de mantelzorg een overzicht van diens taken. Naast de zorgtaken zijn dit ook de regeltaken en verplichtingen op het gebied van werk. Vervolgens wordt bekeken wat er geregeld moet worden om al deze taken te combineren en daarnaast tijd over te houden voor sociale contacten en ontspanning. Hierbij moet men denken aan regelingen op het gebied van wonen, zorg, welzijn, inkomen, wet en regelgeving en verzekeringen.

Garant Verzorgd 1	Garant 2	Garant 3
€ 0,00	€ 350,00	€ 350,00

Mantelzorgvervanging

Mantelzorg kan, hoe graag iemand dat ook doet, een hele belasting zijn. Zeker als er langdurig en zeer intensief mantelzorg wordt verleend. Er kan maximaal 15 dagen per kalenderjaar mantelzorgvervanging worden vergoed.

Garant Verzorgd 1	Garant 2	Garant 3
Nee	Ja	Ja

Diverse ander voorzieningen

Maatwerkvoorzieningen

Vanuit de **Wet maatschappelijke ondersteuning** (Wmo) is het mogelijk om als mantelzorg ondersteuning te krijgen. De mantelzorg kan dan bij de gemeente respijtzorg aanvragen. Het gaat dan om geïndiceerde dagbesteding en (tijdelijk) huishoudelijke hulp (calamiteiten en mantelzorg).

PGB

In Wassenaar is het mogelijk om personen uit het sociaal netwerk Wmo-geïndiceerde zorg te verlenen. Het tarief is 50% van het bedrag voor een gecontracteerde aanbieder, maar in ieder geval het minimumloon. Er zijn 14 mensen die hier gebruik van maken voor de huishoudelijke ondersteuning. De voorwaarde is dat de mantelzorg door dit werk niet overbelast dreigt te raken en de persoon voldoende gekwalificeerd is voor de werkzaamheden. Dit is geen vorm van mantelzorgondersteuning, maar deze constructie kan een uitkomst zijn in specifieke gevallen.

Overbrugging WLZ

De Wmo voorziening mag niet langdurig worden ingezet indien de cliënt in aanmerking komt voor de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Indien de WLZ-indicatie aangevraagd is, wordt overbruggingszorg ingezet, die de mantelzorg ontlast totdat de cliënt wordt opgenomen.

Particuliere hulp

Het is mogelijk zelf betaalde hulp in te kopen. In Wassenaar is Saar in huis actief. Saar aan Huis is een organisatie voor aanvullende mantelzorg. Voor ouderen die thuis ondersteuning nodig hebben, regelen zij gemotiveerde zorgverleners: Saars.

Als gemeente zijn we trots op alle mantelzorgers en het werk dat zij verrichten. Het mantelzorgcompliment mag dan niet meer bestaan, maar zoals u hierboven kunt lezen zijn er vele andere voorzieningen waarmee uiting wordt gegeven aan de waardering voor al deze mensen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.